

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Roman Skrzypek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocyłowska SSA Marta Pańczyk-Kujawska
	Protokolant	st.sekr.sądowy M. Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **21 listopada 2012 r.**

na rozprawie

sprawy wniosku **G. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi**

w R.

o wartość kapitału początkowego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w R.

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **5 kwietnia 2012 r.** sygn. akt **IV U 268/11**

u c h y l a zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie.

Sygn. akt III AUa 767/12

UZASADNIENIE

wyroku z 21.11.2012 r.

Decyzją z 4 stycznia 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. ponownie ustalił G. S. kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 r. przyjmując podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 660,62 zł.

ZUS uwzględnił 12 lat, 10 miesięcy i 25 dni okresów składkowych oraz 10 lat, 3 miesiące i 2 dni okresów nieskładkowych.

Kapitał początkowy ustalony na dzień 1.01.1999 r. wyniósł 82 582,17 zł, zaś wskaźnik wwpw 54,11% przy uwzględnieniu wynagrodzeń z 10 kolejnych lat kalendarzowych od 1.01.1989 r. do 31.12.1998 r.

Z informacji dołączonej do decyzji wynikało, że organ rentowy uwzględnił okres zatrudnienia w Odzieżowej Spółdzielni Pracy (...)w R. od 14. 09.1987 r. do 30.09.1992 r., a także, że za powyższy okres przyjęto wynagrodzenie minimalne bowiem wg organu rentowego wnioskodawczyni nie udowodniła faktycznej wysokości wynagrodzenia, gdyż zaświadczenie o wynagrodzeniu z 24.11.2010 r. wydane przez Gminną Spółdzielnię (...) w D. nie spełniała warunków formalnych i dlatego nie zostało uwzględnione.

W odwołaniu G. S. podniosła, że zaskarżona decyzja jest mało przejrzysta, że ma wątpliwości jakie okresy i jakie wynagrodzenia zostały uwzględnione, lub nie i dlaczego. Wnioskodawczyni wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji i ponowne obliczenie kapitału początkowego.

W szczególności zarzuciła, że ZUS uwzględnił okres zatrudnienia w Odzieżowej Spółdzielni Pracy (...) w R. w okresie od 14.09.1987 do 30.09.1992 r., jednak nie uwzględnił faktycznych zarobków jakie uzyskała w tym okresie mimo, że przedłożyła oryginalne karty wynagrodzeń za pracę, a także zaświadczenie wydane przez Gminną Spółdzielnię (...)w D..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że nie przyjął do ustalenia kapitału początkowego dochodu osiągniętego w Odzieżowej Spółdzielni Pracy(...)od 14.09.1987 r. do 30.09.1992 r. Przedłożone karty wynagrodzeń nie były opatrzone pieczęcią nagłówka zakładu pracy oraz pieczęcią imienną osoby dokonującej wpisu do akt. Organ rentowy uznał je za mało wiarygodne i odmówił uwzględnienia ich do obliczenia podstawy wymiaru świadczenia.

Organ rentowy nie uwzględnił również wynagrodzeń wykazanych w zaświadczeniu z 24.11.2010 r. wydanym przez GS (...)w D., ponieważ nie zostało ono wystawione według wzoru ustalonego przez ZUS, a więc nie spełniało wymogów formalnych.

ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z 5.04.2012 r. sygn. IV U 268/11 Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że nakazał ZUS-owi Oddział w R. do ustalenia wartości kapitału początkowego G. S. uwzględnić wynagrodzenia:

- za okres zatrudnienia od 14.09.1987 r. do 30.09.1992 r. w Odzieżowej Spółdzielni Pracy (...)w R. na podstawie zaświadczenia z 24.11.2010 r.,

- za okres zatrudnienia od 14.09.1987 r. do 30.09.1992 r. w Remontowo – Wytwórczej Spółdzielni Pracy (...)w R. na podstawie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 30.06.2001 r.,

- za okres zatrudnienia od 1.10.1990 r. do 31.08.1994 r. w Zakładzie Elementów Budowlanych PP w R. na podstawie treści kart wynagrodzeń.

Sąd ustalił, że w sprawie była już wydana decyzja z 15.10.2010 r. ustalająca G. S. kapitał początkowy. Od tej decyzji wnioskodawczyni złożyła odwołanie do którego przedłożyła pismo Gminnej Spółdzielni (...)w D. z dnia 24.11.2010 r. a także oryginały kart zarobkowych i karty zasiłkowej za okres zatrudnienia od 14.09.1987 do 30.09.1992 w Odzieżowej Spółdzielni Pracy(...)w R., upoważnienie Krajowej Rady Spółdzielczej udzielone dla GS (...) w D. do przechowywania ksiąg i dokumentów zlikwidowanych spółdzielni oraz zaświadczenie z dnia 14.11.2010 r. wydane przez Gminną

Spółdzielnię (...)w D. w którym zawarta jest informacja o wysokości wynagrodzenia, które uzyskała w okresie zatrudnienia od 14.09.1987 r. do 30.09.1992 r. w Spółdzielni Odzieżowej (...)w R..

Organ rentowy nie przesłał odwołania od decyzji z 15.10. 2010 r. do Sądu celem jego rozpoznania, natomiast wydał zaskarżoną decyzję o ponownym ustaleniu kapitału początkowego.

W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawczyni udowodniła faktyczną wysokość wynagrodzeń, które uzyskała w okresie zatrudnienia od 14.09.1987 r. do 30.09.1992 r. zarówno w Odzieżowej Spółdzielni Pracy (...)w R. jak i w Remontowo – Wytwórczej Spółdzielni Pracy w R., a także wysokość wynagrodzenia, które uzyskała w okresie zatrudnienia od 1.10.1990 r. do 31.08.1994 roku w Zakładzie Elementów Budowlanych PP w R.. Wprawdzie nie przedłożyła zaświadczeń wydanych przez zakłady pracy na druku Rp-7 o wysokości wynagrodzeń, natomiast przedłożyła karty wynagrodzeń, które w ocenie Sądu nie budzą wątpliwości co do ich wiarygodności i dlatego ich treść powinna zostać uwzględniona przy ustalaniu podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz wskaźnika wysokości podstawy jego wymiaru.

W tej sytuacji zdaniem Sądu w sprawie nie zachodzi sytuacja o której mowa w art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem można na podstawie zebranego materiału dowodowego ustalić faktyczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wnioskodawczyni.

W podstawie prawnej rozstrzygnięcia powołany został również art. 477¹⁴ §2 kpc.

W apelacji od powyższego wyroku Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w części dotyczącej wynagrodzenia za 1989r. i 1991 r., zarzucając ww. orzeczeniu naruszenie przepisu art. 15 w zw. art. 174 ust. 3 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), poprzez jego błędne zastosowanie polegające na przyjęciu do podstawy wymiaru kapitału początkowego błędnych kwot wynagrodzeń wnioskodawczyni za 1989r. w kwocie 814.917 zł. i za 1991 r. w kwocie 5.031,200zł., na podstawie zaświadczenia z dnia 24.11.2010 r. z Gminnej Spółdzielni (...) (przechowawcy akt po zlikwidowanej Odzieżowej Spółdzielni Pracy „(...)R.) wydanego na podstawie kart wynagrodzeń, podczas gdy wysokość składników wynagrodzeń za te lata zawarta w tych kartach jest niższa i wynosiła w 1989 roku - 470.317 zł. oraz w 1991 r. - 5.011.200 zł.

W uzasadnieniu apelacji kwestionowano przede wszystkim zaakceptowanie przez Sąd wyliczeń dokonanych w zaświadczeniu GS (...) w D. (przechowawcy akt) z 24.11.2010 r.

Organ rentowy nie uzasadnił bliżej dlaczego kwestionuje niektóre składniki wynagrodzenia , a dlaczego inne uważa za bezsporne .

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części, względnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania .

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się uzasadniona a jej uwzględnienie wywołało skutek w postaci uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji .

Spór w sprawie sprowadzał się do wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego za lata 1987 – 1992.

Na wstępie wypadnie przypomnieć, że zgodnie z przepisem art. 174 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53 ustawy, z uwzględnieniem ust. 2-12. Ust. 3 powołanego artykułu stanowi, że podstawę

wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15,16,17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym, że okres kolejnych lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1.01.1999 r.

Zgodnie z ust.3 art. 15 cyt. ustawy do podstawy wymiaru emerytury lub renty do podstawy wymiaru emerytury lub renty, o której mowa w ust. 1 i 2, dolicza się kwoty przysługujących ubezpieczonemu w danym roku kalendarzowym wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy oraz kwoty zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku wyrównawczego, świadczenia wyrównawczego lub dodatku wyrównawczego, a także wartość rekompensaty pieniężnej ustaloną zgodnie z pkt 3 załącznika do ustawy z dnia 6 marca 1997 r. o zrekompensowaniu okresowego niepodwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur i rent. Do podstawy wymiaru wlicza się również kwoty zasiłków dla bezrobotnych, zasiłków szkoleniowych lub stypendiów wypłaconych z Funduszu Pracy za okres udokumentowanej niezdolności do pracy, z zastrzeżeniem ust. 3a.

Ust. 4 art. 15 ustawy określa, że w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;

2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;

3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz

4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

Dla porządku należy również przywołać ust. 4 art. 175 cyt. ustawy, który stanowi, że ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114 i wydaje się, że warunek ten został spełniony w niniejszej sprawie wobec przedłożenia przez wnioskodawczynię nowych dowodów zatrudnieniowych i płacowych.

Natomiast podane wyżej warunki ponownego wyliczenia wskaźnika wwpw nie zostały dochowane, co uczyniło zaskarżony wyrok przedwczesnym.

Przede wszystkim Sąd I instancji nie poddał analizie przedłożonych kart wynagrodzeń i ujawnionych w nich składników pod kątem, które z tych składników były oskładkowane i mogły stanowić podstawę wymiaru kapitału początkowego, a które nie. Apelacja kwestionuje niektóre z tych składników, nie precyzując bliżej swojego stanowiska. Jednakże Sąd II instancji zauważając te uchybienia stwierdzić musi, że zaskarżony wyrok nie poddaje się kontroli instancyjnej i winien być uchylony do ponownego rozpoznania Sądu I instancji.

W tym miejscu podzielić należy stanowisko Sądu Okręgowego, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia co do środków dowodowych stanowiących podstawę wymiaru emerytury względnie renty określonych w § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49). Stanowisko to znajduje potwierdzenie między innymi w wyroku Sądu Najwyższego z 25.07.1997 r. II UK 186/97, OSNAP Nr 11 z 1998 r., poz. 342.

Jednakże pomimo trafności tego zapatrywania Sąd I instancji nie przeprowadził głębszej oceny przedłożonych dowodów.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd Okręgowy weźmie pod uwagę wyżej poczynione uwagi, a następnie zleci organowi rentowemu przeprowadzenie symulacyjnego wyliczenia wskaźników za poszczególne lata z uwzględnionymi do wyliczenia składnikami wynagrodzeń.

Dopiero tak przeprowadzone postępowanie dowodowe (nie wykluczając możliwości przeprowadzenia innych, czy to zaoferowanych przez strony, czy to dopuszczonych przez Sąd z urzędu dowodów) pozwolić może Sądowi I instancji na właściwą ocenę dowodów, a w konsekwencji prawidłowe ustalenie kapitału początkowego wnioskodawcy.

Z tych wszystkich, więc wyżej naprowadzonych względów

i na podstawie art. 386 § 4 kpc orzeczono jak w sentencji.

(...)

- (...)